

utána is járnak a gyerekek, csak egészen másjellegű foglalkozásokra. A termék is másképp vannak berendezve. Az iskolaépület itt régen egy gazdag emberé volt, s nagy tó volt mellette. Ezt a tavat lecsapolták, mivel túl veszélyes volna a gyerekeknek. Ezzel kezdték a munkát 5 évvel ezelőtt Spring Valleyben. Most patak és mocsár van a helyén, nagyon szép, az egész völgyben végigvonul. A gazdag embernek uszodája is volt, most azt is a közösség élvezi. A gyerekeknek rendszeres úszásoktatás van, s szabadidőben mindenki használhatja az uszodát. Láttuk a szombat délutáni boldog pancsolásukat. Mi is részt vehettünk volna, de nagyon nehéz elfogadni, s pláne felvenni a ruhájukat. A fürdőruha számomra nagyon taszító, a nők és kislányok nagyon csúnyák benne. A férfiak rövid shortban, pólóban fürdenek. Az uszoda mellett sportpálya, s egy nagy épület tele sportolási lehetőségekkel. A családoknak hétvégén nagyon nyugodt az élete. Sokat foglalkoznak a gyerekekkel. Most, hogy meleg van, strandolnak, kirándulnak, gyönyörű környéken laknak.

(folytatjuk)

BULÁNYI GYÖRGY

EGYHÁZREND...

3.5. "Állandó zsinatban élés"

A kisközösségek egyházrendjének további vonása az állandó zsinatban élés. Ha a legfelsőbb, a kilencedik szint jónak látja, hogy egy adott időpontban az egyház megtárgyalja a keresztény család kérdéseit, akkor a kilencedik szint megegyezik egy alapszövegben, amelyet ennek a kisközösségnek egy tagja indigók berakásával legépel, és szétoszt egy-egy példányt a közösség tagjai között. E tagok mindegyikének az a dolga, hogy a nyolcadik szinten a következő találkozó során kiösszák a kapott és általuk az említett módon lesokszorosított szöveget. A szöveget megkapóknak ugyanez a dolguk a hetedik szinten, stb. Ha a kilenc egymást követő szintű közösségek havi találkozói jól egymáshoz vannak rendezve, akkor a leírt módon egy hónap leforgása alatt minden nyomdai munka nélkül csupán írógépek /ill. a szöveg fordításának/ segítségével kézbe kaphatja a legfelsőbb szint szövegét 700 millió katolikus. Egy hónapig emésztik a szöveget, s a következő havi csoporttalálkozón 70 millió kisközösség egyenként kialakítja a maga szemléletének közös nevezőjét, külön véleményét a legelső szinten elkészített alapszöveggel szemben. A szintek találkozóinak említett egymáshoz rendezettsége esetén egy újabb - a harmadik - hónap végére a legfelsőbb szinthez visszajuthat 700 millió katolikus véleményének szintenként szintetizált közösnevezője a három hónappal korábban megtárgyalásra felkínált problémáról.

A technikai feltételek egyszerűsége, az anyagi költség szinte teljes hiánya, az elképesztő gyorsaság a lefelé és felfelé menő információlánc működése tekintetében - mindezek figyelemreméltó és a jelen egyházrendben nem

tapasztalt vonások. De van, ami talán még ennél is jelentősebb. Sehol sincsen előadás, mindenütt csak eszmecsere folyik. Sehol sincsenek százas vagy ezres tömegek, előadást hallgató "káposztafejek", mert mindig elférnek egy asztal körül, akik a kérdést megtárgyalják. Ennek során senki sem gondolhatja magáról, hogy ehhez a kérdéshez én buta vagyok, hiszen rendre vele egy szinten levő emberek társaságában beszélget, s a vezető - jól ismervén testvéreit - minden problémát meg tud úgy fogalmazni, hogy az testvérei számára fogható legyen. E zsinatolás legnagyobb értékének gondolom, hogy a Péter-utód ténylegesen megtudhatja, hogy mit mond 700 millió katolikusnak a hitérzéke. Ez azért nagyon jelentős, mert a zsinat és Rahner legutóbbi megjelent tanulmánya szerint a Péter-tiszt tanítóhivatala éppen annyit jelent, hogy kifejezésre juttatja a különböző kérdésekben azt, amit Isten népének hitérzéke a hit tartalmának állít.

Három hónap elteltével jöhet az új kérdés, és a Péter-utód olyan fokban informált, hogy az messze meghaladja a jelenlegi egyházrendben lehetséges informáltságának a fokát. Nemcsak állandó zsinatolás ez, hanem - s ez nem kevésbé jelentős - mindenkinek a zsinatolása is. S mindez úgy, hogy nem kell 50 embernek előadást hallgatnia, mint pl. az egyházmegyei tanácsban, nem kell két és fél ezer püspöknek hónapokon keresztül előadásokat hallgatni, miként a zsinatok esetében. Szóhoz jut mindenki, és érdeklődést kelthet mindenki. Senki sem passzív hallgató, miként egy kétezer fős gyülekezetben, amelyben rendre csak a legrangosabb sztárok tudnak szóhoz jutni, ill. figyelmet kelteni a szavuk iránt.

Nem kellene tehát hatalmas termék, fordító berendezések. Nincsen szükség arra, hogy valakik hónapokon keresztül székhelyüktől ezer és ezer kilométernyi távolságban tartózkodjanak. S igazán nem utolsó sorban - az egyház köztulajdonából, az irgalom-kasszából megintcsak nem kell képtelen összegeket felhasználni... az éhezők és rászorulóknak rovására. Ismét csak nincsen szükség függetlenített, családjukból és munkaviszonyukból kiragadott emberekre. Mégis mindenki zsinatol és összehasonlíthatatlanul nagyobb hatékonysággal.

3.6. "A rátermettek gazdagon tagolt szolgáló rétege"

A kisközösségi egyházrend további vonása a vezetettek bizalmára épülő, gazdag tagozódású "pándulia". Mindenki szolgál - ennyit jelent ez a szó. A kisközösségi egyházrend a rátermettek egymásraépülő "szolgáló" rétegeiből épül fel /"pándulia"/. "Mindenki" rátermetté lehet, ezért beszélünk "pán"duliáról. Ha kimondom a hierarchia szót, azonnal egyértelművé válik, hogy miről is van szó. Csak azért nem használom ezt a hierarchia szót, mert szociológiailag ugyan kifejezné a "vezetettek bizalmára épülő gazdag tagozódású hierarchia" is azt, amit mondani akarok, de ez a szó etimológiailag papi-uralmat jelent. A kisközösségi egyházmodellben "nem a papok uralmára" gondolunk, hanem az alsóbb szinten levő kisközösségek

bizalmából a felsőbb szintű kisközösségekbe jutó "testvér"eknek testvéreiket szerető "szolgálatára" gondolunk. A jelen hierarchia - papokat, püspököket, pápát ismer. A pap a jelen egyházrendszerben az a keresztyén, akinek a püspök bizalmából joga és kötelessége a püspöktől rábízott pár ezer ember számára istentiszteletet és szentségeket szolgáltatni. A püspök olyan keresztyén, akinek joga van képesítést adni /diszponálni/ egy megkeresztelt embernek ahhoz, hogy pap lehessen. A pápa olyan keresztyén, akinek joga és kötelessége képesítést és megbízást adni egy megkeresztelt embernek arra, hogy püspök legyen. A hierarchiának e csupán három fokozata következtében szükségképpen az a helyzet, hogy a papra is, a püspökre is, a pápára is százak és ezrek vannak reábízva: a papra a laikusok, a püspökre a papok, a pápára a püspökök. Ahhoz, hogy egy tisztségviselőre rendre csak tíz ember legyen reábízva, ahhoz a katolikusok jelen száma mellett kilenc szintre volna szükség.

A kisközösség egyházrendjében a dolgok jelentősen más arcot mutatnak. Az ősegyház nem a jelenlegi rendet tükrözte. Az első századokban a pápa nem volt az a személy, aki megmondta, hogy ki lehet püspök; a püspök nem volt az a személy, aki megmondta, hogy ki lehet pap. A kijelölés nem felülről lefelé, hanem alulról fölfelé történt. Mindig a közösség mondta meg a megkeresztelt testvérnek, hogy lehetsz a közösségünk vezetője, mint pap egy kisebb helyen; lehetsz a közösségünk vezetője egy nagyobb helyen - mint püspök; lehetsz a közösségünk vezetője, mint pápa, a legnagyobb helyen, Rómában. Ahogy az első századok gyakorlata sem, ugyanúgy a kisközösségi modell sem ismeri a felülről kinevezést, csak az alulról elfogadást. Ennek következtében ebben a modellben nincs szükség olyan "személyre", aki megmondja, hogy ki lehet püspök; hogy ki lehet pap. Azért nincsen szükség ilyen személyre, mert a kijelölésnek a feladata - mindenkinek, a közösségnek a funkciója.

Az ősegyházban a szentelést magát is a nép végezte. Nemcsak cheirotonia /= a kijelölés, a választás/, hanem a cheirothesia /= fölszentelés/ is, tehát a Szentlélek segítségül hívása, a megválasztott személyre, a nép, a közösség feladatkörébe tartozott. Későbbi fejlemény, hogy a nép cheirothesiájához csatlakozott a szomszéd püspökök cheirothesiája is. A felszentelés annyit jelentett, hogy az eljárónak megválasztott személyért az őt megválasztó közösség imádkozott, hogy a Szentlélek adja meg ennek a személynek a közösség vezetéséhez szükséges isteni segítséget.

A kisközösségi modellben a közösség a legalsóbb szintűtől kezdve a legfelsőbb szintűig bezárólag egyaránt választás által kap vezetőt.

3.6.1. "Közösségvezetés"

Az első évtizedekben a keresztyének a kenyértörést házanként végezték, az eucharisztikus lakomákon alighanem a házigazda elnökölt az egybegyűlteknek teljes

értékű részvétele mellett. Mindenki "koncelebrált", Antiochiai Szent Ignác leveleiből azonban már világosan látható az a század végére kialakult gyakorlat, hogy egy-egy város "felügyelője", tehát az abban lakó keresztyének püspöke elnököljön az eucharisztikus lakomán. Tehát viszonylag korán megindult a házankénti misézést háttérbe szorítani akaró központosító gyakorlat.

Éppen ezért a pándulia kérdésében meg kell különböztetnünk három jelentős funkciót: a közösségvezetést, a szentségkiszolgáltatást és a közösség vezetőjének a kijelölését. A közösségvezetés szempontjából meg kell különböztetnünk kilenc különböző szintű vezetőt. A szintek száma függ a katolikusok számától, amint a fentebbiekben láttuk. A közösségek legfeljebb 12-13-as létszáma alapján ez a kilenc szint kitarthat még jódarabig; amíg a katolikusok száma el nem éri az 1200-1300 milliót. Utána létrejön a tizedik szint. Egy milliárd alatt azonban kilenc szinttel kell számolnunk.

A közösségvezetés szempontjából e kilenc szinten belül megkülönböztethetünk három osztályt. Az első osztályt az első szinten levő maximálisan 70 millió közösségvezető alkotja. Ezek olyan testvéreket vezetnek, akik maguk még nem vezetnek közösséget; tehát az általuk vezetett egyház mindössze 10-12 emberből áll. A harmadik osztályba egyetlen közösségvezető tartozik: a kilencedik szintű közösségnek a vezetője, a pápa, aki a világ összes katolikusainak a legfelsőbb vezetője, és akit ily módon már nem vezet senki. A közbeeső második osztályt alkotja az első és a kilencedik szint közé eső összesen hét szintnek mintegy 7 millió vezetője. Ezeknek mindegyike olyan keresztyéket vezet, akik vezetnek valakiket, s ugyanakkor ők is táplálkoznak egy felsőbb szintű közösségnek a körén belül. Ezen a második osztályon belül a fenti meghatározás következtében a különböző szintek vezetői között csak mennyiségi különbség áll fenn és nem minőségi. A három osztályt viszont minőségi különbség választja el egymástól:

- nem-vezetőket vezetés és vezetettség, /a hív?k 9 %-a alkotja/
- vezetőket vezetés és vezetettség, /a hív?k 1 %-a alkotja/
- vezetőket vezetés és a vezetettség hiánya. /1 f?/

3.6.2. "Szentségkiszolgáltatás"

A jelen egyházrendszerben a tanítás, az igeszolgálat első számú felelőse a püspök. A pap és a laikus nemcsak Jézus tanítói szerepében részesedik, hanem a püspökében is. Mindazonáltal a tanítás nem tekintődik püspöknek, sőt még papnak sem fenntartott funkciónak; ma már és ma újra a laikusok is taníthatnak, akár egyetemi tanszékvezetői szinten is. A jelen egyházrendszerben a szentségek és szentmise nyújtásának elsődleges megbízottja, felelőse a püspök, ily módon a pap nemcsak Jézus papi szerepében részesedik, hanem a püspökében is. Mindazonáltal a szentmise és a szentségek nyújtása nem tekintődik püspöknek fenntartott funkciónak. Lényegében csak a papszentelés, tehát a hét szentség egyike számít püspöknek

fenntartott funkciónak; hiszen áldozópap is bérálhat érvényesen. Végső szükség esetén a világiak is keresztelhetnek. Teológiailag vitatott, hogy végső szükség esetén nem szolgáltathatnak-e ki egyéb szentségeket is, nem tudnak-e érvényes szentmisét mondani. Mindazonáltal nem végső szükség esetén a szentmisét mondás és a szentség kiszolgáltatás papnak fenntartott funkció - a jelen egyházrendben.

Ha igaz az a tétel, hogy Jézus rendelkezéséből a szentségek szükségesek ember és Isten, valamint ember és ember kiengesztelődéséhez, akkor csak az olyan kisközösségek számíthatnak jézusi, tehát kiengesztelődést is biztosító közösségnek, amelyben vezetőként, vagy nem vezetőként, de pap is található, tehát amelyen belül a szentmise és a szentségkiszolgáltatás lehetséges. A pap-nélküli kisközösség tehát csak akkor közösség abban az értelemben, amelyben közösség volt Jézus és a Tizenkettő társasága, ha

- a. a szentségek nem szükségesek a kiengesztelődéshez,
- b. vagy ha a közösségvezető annak következtében, hogy közösségvezető - papnak számít, azaz szentmisét mutat be, szentségeket szolgáltathat ki.

Ennek a kérdésnek az eldöntésében nem lehet perdöntő, hogy akár az a., akár a b.-változat esetében mit csinálunk a katedrálisainkkal. Ami a b.-változatot illeti, eléggé nyilvánvalónak tetszik, hogy pl. 13 személy jelenlétében egy asztalt körülülve megújított utolsó vacsora általában bensőségesebb, nagyobb lelki haszonnal járó, mint a szentmiséhez jutás jelen módja. A kérdés eldöntésében az sem lehet perdöntő, hogy a fenti alternatívák esetében mit csinálunk szentségkiszolgáltató papjainkkal, hiszen a papjaink "átképezhetik" magukat közösségvezetésre, s a kisközösségekben hasznosíthatják misézési és szentségkiszolgáltatási tudásukat. Elméletileg nem jelentős, de gyakorlatilag fontos szempont, hogy a hagyományos és a kisközösségi modell együttélésének történelmi időszakában, a templomokban szentmiséhez és szentségekhez jutnak a papok révén a kisközösséghez még nem tartozó katolikusok. A kisközösségi modell felől nézve ez az együttélés "utóéletet" biztosít a hagyományos értelemben vett papnak, a szentélyszolgának.

Jézus az Eucharisztia tevésére és a keresztelésre /szentségkiszolgáltatás/ akkor ad a maga Tizenkettőjének biztatást, amikor kapujában vannak már annak, hogy maguknak is legyenek közösségeik. Ennek alapján talán azt képviselhetnők, hogy a kisközösség akkortól fogva lenne hívatott szentmisét mondani és szentségeket kiszolgáltatni, amikortól kezdve a közösség tagjainak már maguknak is vannak általuk vezetett kisközösségeik. Szentségtani szempontból nézve tehát az első szintű közösség 70 millió vezetője csak egy pap-jelölt /"diakónus"/ volna, s ezek a maguk közösségeinek csak "igeliturgiát" nyújtanak. Ez a megszorítás azért indokolt, mert tapasztalataink szerint a közösségek akkorra szilárdulnak tartóssá, megmaradóvá, amikor már olyan testvérek alkotják, akik maguk is kö-

zösségvezetők. A második szintű közösségvezető, aki tehát "diakónusokat" táplál, hagyományos terminológiával, bizonyos szempontból a jelenlegi püspök magasságáig ér, hiszen a kispap-nevelés most püspöki feladatnak számít. Ha e második szintű közösségvezető már mondhatna szentmisét, már szolgáltatathatna ki szentségeket, akkor 700 millió katolikusra nagyjából 7 millió "pap" /szentmisét is mondó testvér/ esnék, ami jelentős többlet a jelenlegi rend fél millió papjával szemben. Amikor az afrikaiak a papnélküli egyházközségek vezető-grémiumának kollektív felszentelésére gondolnak, a miénkivel azonosnak látszó elképzelésre jutottak. A 70 millió diakónus pedig ezerszeresen is meghaladja a jelenlegi kispap-számot, nem is említve, hogy kispapjaink csak tanulók és nem egyházi funkciókat végző személyek.

Ha ily módon 100 testvér tartoznék egy "paphoz", ez katedrálisokat ugyan nem igényelne, de igényelné 7 millió misézőhelyet, akár nagyobb lakást, akár e száz testvérnek egyéb céljait is /pl. könyvtár/ szolgáló "kommunális" objektumot - mondjuk a testvérek egy-egy társasházának so-uterrain-helyiségét.

3.6.3. "A közösségvezető kijelölése"

Ami a harmadik funkciót illeti, a vezető kijelölésének a tisztje a jelen egyházrendben a püspökökre vonatkozóan a pápának, a papokra vonatkozóan a püspököknek van fenntartva. A "keresztény nép" cheirothesiája, választói szerepe az első századok gyakorlatával szembekerülve már csak szóban él, ha él. A papszentelés szertartásában a püspök még megkérdezi szolgálattelvő papját, hogy a keresztény nép alkalmasnak találja-e a jelöltet a papságra, és az Egyházi Törvénykönyv megemlíti még alternatívaként, hogy a püspökséghez választás útján is el lehet jutni. A valóság azonban az, hogy a keresztény nép már talán sehol sem választja meg a püspököt. Talán Kínában igen, ahová jelenleg nem ér el a római centralizáció keze, de a jelen egyházrendben problematikus is a kínai püspökök elismertsége. A valóságban a keresztény nép nem szólhat bele abba, hogy kit szenteljen pappá. Amikor legutóbb nem is a keresztény nép, hanem egy papnevelő intézet növendékei véleményüket nyilvánították egyik testvérünknek alkalmasságáról, akkor ezt püspökeink "forradalomnak" minősítették, és meg is büntették őket, mert valami olyasmit csináltak, ami ma már csak protokollszövegnek számít a papszentelés ünnepélyességét fokozandó.

Egy kisközösségi egyházrendben teljes képtelenség lenne a jelenlegi felülről kijelölésnek a gyakorlata. Azért lenne képtelenség, mert a kisközösségnek csak az lehet a vezetője, aki megszülte azt, aki legeltetni tudja Isten népét, tehát aki meglévő személyes értékei alapján gyakorlatilag a legalkalmasabbnak bizonyul a vezetői funkció betöltésére. Egy olyan kisközösség, amelybe felülről rendelnének ki vezetőt, elveszítené önmaga identitását, hiszen a kisközösség éppen a vezető és a tagok közötti barátság szálán épül fel. Kivételes esetben elképzelhető, hogy egy

kijelölt emberrel is barátságba tud keveredni a közösség, de nem valószínű, mert a vezetői kijelölés lényegénél fogva idegen valami a barátságba kerüléstől.

"Nem idegen azonban a kisközösségi modelltől, hogy egy kisközösség tényleges vezetőjét, mint küldöttet elfogadják testvérként egy felsőbb szintű közösségben." Ez esetben ugyan a barátság nem előzi meg a küldöttek egy közösségbe kerülését, s ennyiben rokon a helyzet a kijelölés esetében adódóval, vagy legalábbis ilyen lehet, amennyiben a küldöttek egyáltalában nem ismernék egymást, ami azonban elképzeléseim szerint nem nagyon valószínű, hiszen az egy szintű küldő közösségek valamelyest alighanem ismerik egymást. Ugyanakkor ez a küldés egészen más valami, mint a kijelölés, mert a felsőbb szintbe kerülő küldött nem vezetőként kerül oda, hanem testvérként. Az újonnan alakuló közösségben majd az együttélés során mutatkozik meg, hogy a küldöttek közül melyik az új közösséget legjobban szolgálni tudó testvér, melyik tehát a közösségnek a vezetője, akit adott esetben majd ismét egy felsőbb szintbe küldhetnek a maguk küldötteként, képviselőjeként. A felsőbb szintbe kerülés mindenképpen feltételezi, hogy az odakerülők kölcsönösen elfogadják egymást testvérként. Ennek az elfogadásnak az analógiáját megtaláljuk az egyház első századainak a gyakorlatában; a szomszéd városok püspökei elfogadták püspöktársuknak egy helyi egyház újonnan megválasztott püspökét, s éppen ennek az elfogadásnak volt a kifejezője, hogy a püspökválasztást követően a választók imádsága után ők is imádkoztak az új püspökért /cheirothesia/.

DRYP

KERTI NAPLÓ JÚLIUSRA

Júliusra beérett az óbudavári fügebokrunk termése. Valamikor a 2000-es évek elején kaptuk Gyurka bácsitól kis tósarj maradékként. Azóta terebélyes bokorra erősödött a városi kertünkben. Ez volt az első fügeszüret ebben az évben, mert ha kitart az ősz még egy-két szedésre valót meg szokott érlelni. Idén behálóztuk a bokrot a városi rigók ellen. Úgy rákaptak erre a déli gyümölcsre, hogy miattuk gondolni sem lehetett a fügelekvárra. Érófélben kezdtek kicsipegetni a kis körteformájú termését, ezért háló nélkül esélyünk sem lett volna érett fügét kóstolni róla.

Sok mindenre megtanított ez a bibliai vidéket s mediterrán hangulatot idéző növény. Nagyszüleim verőcei kertjében is volt egy bozótos bokor belőle. Nagypám a teraszos művelésű szőlőjének egyik kövekkel kirakott támfala mellé telepítette, talán a fagyok s kövek hőtartó kisugárzására számítva. Gyümölcse ott augusztusban érett, együtt a Csaba gyöngye szőlőével. Sokszor ücsörögtem mellette s néztem a szemben domborodó pilisi hegyeket ölükben az ezüstösen csillámló Dunával. Akkor még dörrenéseket hozott át a szél a dunabogdányi kőbányából, és ritkán egy teherhajó dohogott alattunk a vízen. Lent a faluban még ávosok járták be a házakat újabb beszolgáltatni valókért, de ott fenn a domboldalon, a fügebokor társaságában mégis a szabadság aranykorát éltem gyerekként. Smaragdzöld fejű gyíkok napoztak a köveken és zsongása volt még az agyagos domboldalba kapaszkodó mezei virágoknak is. Ilyen emlékeket ébresztett bennem az érett füge sárgálló nyári illata, amikor kövér körtéit egy vajdlingba szedtük.

Városi fügebokrunkat még egyszer sem szomorította meg a tél, míg zsákfalusi testvérét szinte minden évben visszametszette a fagy. A lombhullás után ráadott szalmakabát sem segítette rajta, legfeljebb az egerek találtak menedéket benne.

Úgy tudjuk, hogy a törökök hozták magukkal ezt a növényt. Fialowski József „Fügefácskák a Gellérthegyen” 1902-ben megjelent *Növénytani Közleményekben* arról tudósít, hogy Winterl József Jakab a Budai k. egyetem professzora már 1788-ban említést tesz egy vadfügefáról, amely „Budán magától terem amint ezt a kincstári kertnek közünk megfordult intézője Nemzetes Ottó úr is észrevette.” Feltehetően ugyanezen fügebokorról emlékezett meg Kitaibel Pál is 1809-1812-1816-os évszámú jegyzékeiben, majd Sadlernek a „*Flora Comitatus Pestiensis*” című 1826-ban kiadott kétkötetes munkájában is olvashatunk róla: „Cserjésedik, tejeresztős. Levele szívalakú, 3-5 karéjú elhúzódva fogas-szélű, végén tompa, felszínén sima, visszáján mohos körteformájú gyümölcs-serlege sima. Egészen bizonyosan magától termett a Gellért-hegy köves déli lejtőjén, társasan növe évről évre hajt és számos gyümölcs-serleget érlel”. Egyszóval a füge különleges gondozás nélkül is megélt hazánkban. De mégsem ez